

Remitteringsmapp

Ärende: Riktlinjer för uttag av tillsynsavgifter avseende folköls- och tobakstillsynen i Stockholm

Inkom till KF/KS kansli den

Behandling i övrigt:

För yttrande senast:

Stadsdelsnämnderna
Samtliga SDN

Facknämnderna

Övriga
SLK

PROTOKOLL nr 11/2007
2007-11-22

Justerat 2007-11-26

Ulf KristerSSon och Karin Rågsjö

§ 8

Riktlinjer för uttag av tillsynsavgifter avseende folköls- och tobakstillsynen i Stockholm

Dnr 105-0334/2007

Socialtjänstnämndens beslut

1. Socialtjänstnämnden godkänner för sin del reviderade riktlinjer för tillsynsavgifter avseende folköls- och tobakstillsynen i Stockholm.
2. Socialtjänstnämnden överlämnar ärendet till kommunfullmäktige för beslut.
3. Socialtjänstnämnden överlämnar ärendet till stadsdelsnämnderna för kännedom.

Ärendet

Ansvar för folköls- och tobakstillsynen i Stockholm ligger på stadsdelsnämnderna medan socialtjänstnämnden svarar för samordning, information, utbildning, konsultativt stöd samt bransch- och myndighetssamverkan. Tillsynen ser olika ut i Stockholm. Det finns brister i stadens tillsynsarbete i förhållande till de övergripande riktlinjerna som gäller för folköls- och tobakstillsynen. En förbättring av samsyn och likställdhet har dock kunna konstateras efter det att riktlinjerna revideras för folköls- och tobakstillsynen. För att få ett mer enhetligt tillsynsarbete föreslås vissa kompletterade riktlinjer för uttag av tillsynsavgifter och dess storlek.

Med hänsyn till att tillsynskostnaderna för staden är högre än intäkterna föreslås att avgiften höjs till 1 500 kronor per försäljningsslag och försäljningsställe. Om försäljningsstället säljer både folköl och tobak bör avgifterna reduceras till 2 000 kronor. Detta för att kostnaderna för tillsynsbesök och administration blir lägre. För att följa upp tillsynsarbetet och skapa bättre förutsättningar för en mer enhetlig tillsyn föreslås att socialtjänstförvaltningen får viss kostnadstäckning för den övergripande samordningen i Stockholm.

Förslag till beslut

Ordföranden Ulf KristerSSon m.fl. (m), ledamoten Dikran Dison (kd), tjänstgörande ersättaren Patrik Silverudd (fp) och ledamoten Gertrud Brorsson (mp) föreslog att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag till beslut.

Vice ordföranden Karin Rågsjö (v) och ledamöterna Elisabeth Brandt Ygeman m.fl. (s) framlade ett annat förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta enligt detta förslag.

(

(

(

(

Beslutsgång

Ordföranden ställde förslagen till beslut mot varandra.

Nämnden beslutade utan omröstning enligt ordföranden Ulf Kristersson m.fl. (m) ledamoten Dikran Dison (kd), tjänstgörande ersättaren Patrik Silverudd (fp) och ledamoten Gertrud Brorsson (mp) förslag till beslut.

Reservation

Vice ordföranden Karin Rågsjö (v) och ledamöterna Elisabeth Brandt Ygeman m.fl. (s) reserverade sig mot nämndens beslut enligt följande.

Socialtjänstnämnden föreslås besluta följande.

1. Socialtjänstnämnden godkänner i huvudsak förvaltningens förslag.
2. Socialtjänstförvaltningen får i uppdrag att återkomma med en redovisning av hur tillsynen fungerar i de olika stadsdelsnämnderna.
3. Socialtjänstnämnden beslutar därutöver framföra följande.

Det är oroväckande att alla stadsdelsförvaltningar inte har genomfört sin tillsyn 2006 när det gäller inköpsstudier och tillsynsbesök. Trots detta har tillsynsavgiften fakturerats näringsidkaren, vilket inte är acceptabelt.

Förvaltningen menar att staden bör överväga en central fakturering av tillsynsavgifterna och väcker frågan om att ansvaret för tillsynen bör överföras till socialtjänstnämnden. För att nämnden ska kunna ha en uppfattning i frågan är det angeläget att få en fyllig rapport över hur de olika stadsdelsnämnderna fullföljt sina skyldigheter de senaste åren.

Vid protokollet

Lisbeth Westerlund
sekreterare

( )

( )

( )

( )

Handläggare: Alf Klingvall
Telefon: 08-508 430 25

Till
Socialtjänstnämnden

Riktlinjer för uttag av tillsynsavgifter avseende folköls- och tobakstillsynen i Stockholm

Förslag till beslut

1. Socialtjänstnämnden godkänner för sin del reviderade riktlinjer för tillsynsavgifter avseende folköls- och tobakstillsynen i Stockholm.
2. Socialtjänstnämnden överlämnar ärendet till kommunfullmäktige för beslut.
3. Socialtjänstnämnden överlämnar ärendet till stadsdelsnämnderna för kännedom.

Dag Helin

/Eddie Friberg

Sammanfattning

Ansvar för folköls- och tobakstillsynen i Stockholm ligger på stadsdelsnämnderna medan socialtjänstnämnden svarar för samordning, information, utbildning, konsultativt stöd samt bransch- och myndighetssamverkan. Tillsynen ser olika ut i Stockholm. Det finns brister i stadens tillsynsarbete i förhållande till de övergripande riktlinjerna som gäller för folköls- och tobakstillsynen. En förbättring av samsyn och likställdhet har dock kunna konstateras efter det att riktlinjerna revideras för folköls- och tobakstillsynen. För att få ett mer enhetligt tillsynsarbete föreslås vissa kompletterade riktlinjer för uttag av

tillsynsavgifter och dess storlek. Med hänsyn till att tillsynskostnaderna för staden är högre än intäkterna föreslås att avgiften höjs till 1 500 kronor per försäljningsslag och försäljningsställe. Om försäljningsstället säljer både folköl och tobak bör avgifterna reduceras till 2 000 kronor. Detta för att kostnaderna för tillsynsbesök och administration blir lägre.

För att följa upp tillsynsarbetet och skapa bättre förutsättningar för en mer enhetlig tillsyn föreslås att socialtjänstförvaltningen får viss kostnadstäckning för den övergripande samordningen i Stockholm. Det rör sig här främst om kostnader för handläggarsstödet OL2 och omkostnader för utskick och tryckning av material. En samordning av informationsmaterial och utskick medför att kostnader kan hållas nere. Detsamma gäller för rekrytering av inköpskontrollanter och administrativa rutiner kring dessa. Vid provköp av folköl och/eller tobaksvara används ungdomar som fyllt 18 år för att följa upp om försäljningsställena begär legitimation vid försäljning. Enligt riktlinjer för tillsynsarbetet ska provköp genomföras i varje butik årligen. Rekryteringen av ungdomar sker centralt för alla stadsdelsförvaltningar. Socialtjänstförvaltningens kostnader debiteras respektive stadsdelsförvaltning utifrån en fördelning av hur många försäljningsställen som finns i stadsdelen. Debiteringen för de gemensamma kostnaderna sker under mars månad.

Tillsynsavgiften bör tas ut årligen senast den sista februari. Uppgifter om fakturering ska läggas in i systemet OL2. Det rör sig om när en faktura skickas, om påminnelse och uppgift om inkassokrav. I OL2 finns möjlighet att lägga in gruppöändelser vilket gör att det i praktiken går enkelt och snabbt att lägga in uppgifterna. Uppgifterna blir sökbara för eventuell uppföljning.

De nuvarande riktlinjerna för folköls- och tobakstillsynen behöver förtydligas ytterligare vad det gäller anmälningsskyldigheten. Förvaltningen föreslår därför att ansvaret för vissa tillsynsuppgifter flyttas över till socialtjänstnämnden. Det rör sig om försäljningsställen som inte har anknytning till någon stadsdelsförvaltning (försäljning av folköl/tobak på flyg, båt eller annat transportmedel inom landet och där sätet för bolaget finns i Stockholm). Även försäljningsställen som har sitt säte utomlands men som bedriver folkölsförsäljning i form av trafikservering föreslås handläggas av socialtjänstnämnden. Detsamma gäller för bolag som säljer tobaksvara på internet. Det rör sig endast om ett fåtal försäljningsställen och dessa har idag inte anmält någon försäljning till kommunen.

Ärendets beredning

Detta tjänstutlåtande har utarbetats vis socialtjänstförvaltningens kansliavdelning.

Bakgrund

Tillsynsansvaret för folkölsförsäljningen och tobaksförsäljningen är lagreglerat. Kommunen har en laglig skyldighet att bedriva tillsyn. I Stockholms stad ligger detta ansvar på stadsdelsnämnderna, bilaga 4-5.

Av 3 kap. 8 § alkohollagen (AL) framgår att det för försäljning av folköl gäller en åldersgräns på 18 år. Alkohollagen är en social skyddslagstiftning där åldersgränssättningen utgör en av grunderna. Om försäljning sker till underårig finns det möjlighet till straffrättsliga påföljder (olovlig dryckeshantering) i form av böter eller fängelse i högst sex månader. Det är den som lämnar ut folkölen som ska förvissa sig om mottagarens ålder. Folköl får inte heller lämnas ut till person som är märkbart påverkad av alkohol eller annat berusningsmedel (även detta sker under ett straffansvar). Detaljhandel eller servering av folköl är tillåten under förutsättning att det bedrivs i en stadigvarande lokal (eller transportmedel) som är avsedd för verksamhet med livsmedel. Lokalen ska vara godkänd enligt livsmedelslagen eller registrerad enligt Europaparlamentet och rådets förordning om livsmedelshygien. Vid försäljning av folköl ska det även bedrivas försäljning av matvaror. Med matvaror för detaljhandel avses det sedvanliga livsmedelssortimentet. Vid servering av folköl ska mat finnas att tillgå (5 kap. 6 § AL 6 kap. 1 a § AL). Där folköl säljs ska lättdrycker finnas att tillgå i tillfredställande urval och omfattning (3 kap. 6 § AL). För att bedriva försäljning av folköl krävs även att de som driver rörelsen har fyllt 20 år. Den som har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken får inte bedriva försäljning av folköl (3 kap. 7 § AL). Enligt 8 kap. 1 § AL är det kommunen och polismyndigheten som utövar tillsynen över servering av och detaljhandel med folköl.

Enligt 12 § tobakslagen (TL) gäller en åldersgräns på 18 år för att få köpa tobaksvara i Sverige. Även försäljning av tobaksvara sker under straffansvar (olovlig tobaksförsäljning). I tobakslagen finns flera regleringar kring försäljningen. På varje försäljningsställe ska det bland annat finnas en tydlig och klart synbar skylt med information om förbudet mot att sälja eller lämna ut sådana varor till den som inte har fyllt 18 år.

För både folköls- och tobaksförsäljningen finns en skyldighet att anmäla försäljningen till kommunen. Näringsidkarna är även skyldiga att bedriva en egentillsyn över verksamheten och för detta upprätta ett skärskilt program (egentillsynsprogram).

Tillsynen över försäljningsställen som säljer folköl och tobak flyttades 1 januari 2002 respektive 1 januari 2003 från socialtjänstnämnden till stadsdelsnämnderna. I samband med detta antogs riktlinjer för folköls- och tobakstillsynen. Vid överflytten av tillsynen fastställdes tillsynsavgiften till 1 000 kronor för folköl, 800 kronor för tobak och om näringsidkaren sålde både folköl och tobak till 1 500 kronor. Tillsynsavgiften har sedan dess inte förändrats. Intäkterna från försäljningsställena (tillsynsavgiften) är till för att täcka tillsynskostnader. Det är viktigt att tillsynen planeras så att butikerna kan få information om genomförd inköpsstudie inom rimlig tid. När tillsynen planeras är det

viktigt att tid avsätts för att skicka ut brev, lägga in uppgifter i OL2 (öppna eventuella ärenden) och planera kontrollköp.

Efter 2002 fram till dess att OL2 tagits i bruk har det inte funnits något heltäckande register på försäljningsställena i Stockholm. Socialtjänstförvaltningen konstaterade 2005 att det efterfrågas uppgifter kring försäljningsställena som avser hela staden. Bland annat kräver den centrala tillsynsmyndigheten uppgifter kring antalet försäljningsställena m.m. Mot bakgrund av bland annat detta har ett ärendehanteringssystem som kallas OL2 tagits fram. Med OL2 finns förutsättningar att få fram efterfrågad statistik samtidigt som programmet ger ett administrativt stöd i utredningsarbetet. Införandet av programmet har skett i samråd med stadsledningskontoret (SLK) och beslut har fattats i kommunfullmäktige om att stadsdelsförvaltningarna ska använda programmet, bilaga 1.

Tillsynsavgiften och kostnader

Enligt riktlinjerna för folköls- och tobakstillsyen ska minst ett tillsynsbesök genomföras årligen per försäljningsställe, bilaga 2-3. Utöver detta ska minst ett provköp genomföras för folköl och tobak per försäljningsställe och år. Om folköl säljs vid provköpet ska ett kontrollköp genomföras. Provköpen ingår i en tillsynsomgång som kallas inköpsstudie.

En inköpsstudie går ut på 18-åriga ungdomar gör provköp av folköl och/eller tobak utan att visa legitimation. Får ungdomarna köpa tobaksvara eller folköl utan att visa legitimation gör stadsdelsförvaltningen ett återköp omedelbart. I lagen finns ett krav på att den som säljer folköl och/eller tobak ska förvissa sig om kundens ålder. Upprepad försäljning vid inköpsstudier kan leda till ett administrativt ingripande. Försäljningsstället får alltid information om att inköpsstudien har skett. Detta gäller oavsett om butiken sålt folköl/tobak vid provköpet. Tillsynsbesöken och provköpen ska dokumenteras. Stöd för dokumentation finns i ärendehanteringssystemet OL2.

Antal försäljningsställena uppgår till för närvarande 1082. Antalet försäljningsställena har minskat sedan 2006, se bilaga 6.

Tillsynsavgiften blir enligt dagens förhållande enligt tabell 1.

Tabell 1

	Avgift	Antal	Summa
Tobak	800	517	413600
Öl	1000	72	72000
Folköl och tobak	1500	493	739500
Summa		1082	1225100

Sammanräkning av uppskattade tillsynskostnaden för ett år framgår av tabell 2.

Tabell 2

Aktivitet/kostnad	Tidsåtgång /antal	Kostnad kr	Summa år
OL2*			210000
Tillsynsbesök**	50 min	400	436000
Inköpsstudier	30 min	390***	614250
Informationsbrev****	4 st/år	8/st	35000
Utbildning	4		10000
Material/dekaler			20000
Administration*****	1 tim	500	545000
Summa			1870250

* OL2 kostnaden avser driftskostnader och licensavgifter.

** Tillsynsbesöken är beräknade till 50 min/försäljningsställe och år. I tiden ingår även ev. bokning av tillsynsbesöket.

*** Avser även kostnad för inköpskontrollanterna och kontrollköp.

**** Informationsbreven sänds till handlarna. Med informationsbreven sänds även med en inbjudan till utbildning. Beräkningen är 4 ggr/år. Porto + brev och bladning uppgår till omkring 8 kr/försändelse.

***** I kostnad för administration ingår hanteringen av OL2. Det som avses är att lägga in nya försäljningsställen och uppgifter i systemet, händelser samt en omkostnad för tillsynsärenden och fakturering.

Av tabell 3 framgår en översikt av intäkter och kostnader.

Tabell 3

Intäkter	1 225 100 kronor
Kostnader	1 870 250 kronor
Underskott	645 150 kronor

Förslag på ny tillsynsavgift

Ingen avgiftsjustering har skett sedan stadsdelsförvaltningarna övertog verksamheterna för över 5 år sedan.

Med hänsyn till de kostnader som finns för tillsynen behöver avgifterna höjas till 1 500 kronor för de som säljer folköl eller tobak. Kostnaden blir per försäljningsslag. Säljer näringsidkaren både folköl och tobak bör dock beloppet reduceras till totalt 2 000 kronor. Detta eftersom kostnaden blir lägre för tillsynsbesök och fakturering. Tillsynsavgiften bör tas ut lika för samtliga försäljningsställen. I princip är kostnaderna

förhållandevis lika oavsett om butiken har en hög eller låg omsättning, eller om butiken har en eller fler kassor. Att ha en differenserad tillsynsavgift (där till exempel en större butik skulle få betala en högre tillsynsavgift) riskerar att medföra gränsdragningsproblem. Administrationen vid fakturering riskerar dessutom att bli mer omfattande.

Av tabell 4 framgår vilka intäkter en höjning av tillsynsavgiften skulle medföra.

Tabell 4 förslag på ny tillsynsavgift från och med 2008

	Ny avgift	Antal	Summa
Tobak	1 500	517	775500
Öl	1 500	72	108000
Folköl och tobak	2 000	493	986000
Summa		1082	1869500

Av tabell 5 framgår hur intäkter och kostnader fördelas sig efter den föreslagna höjningen.

Tabell 5

Intäkter	1 869 500 kronor
Kostnader	1 870 250 kronor
Underskott	750 kronor

Även i Göteborg och Malmö har det varit aktuellt med en avgiftshöjning. Malmö stad har nyligen beslutat att höja tillsynsavgiften till den nivå som föreslagits ovan.

Socialtjänstförvaltningen föreslår att vissa stadsövergripande kostnader täcks av den höjda tillsynsavgiften. Det som avses här är gemensamma kostnader för ärendestödet OL2, utskick av informationsbrev (informationsfolder och dekal), utbildning för handlare med personal och tillsynskostnader för inköpskontrollanterna skulle kunna täckas av den höjda avgiften. De övergripande kostnaderna beräknas uppgå till omkring 375 000 kronor/ år. Denna kostnad fördelas på respektive stadsdelsnämnd av socialtjänstförvaltningen. Kostanden fördelas efter hur många försäljningsställen som det finns i respektive stadsdelförvaltning. Socialtjänstförvaltningens debitering sker årligen under mars månad.

I statistikrapport 2006 för folköls- och tobakstillsynen finns noterat att samtliga stadsdelsförvaltningar inte utfört sin tillsyn 2006. Detta gäller både inköpsstudier och tillsynsbesök. Tillsynsavgiften har ändå faktureras näringsidkaren. Tidpunkten för uttag av tillsynsavgiften har varit olika i stadsdelsförvaltningarna. Det har varit svårt att

uppfatta om tillsynsavgiften tagits ut i förväg eller om det är en avgift som tagits ut i efterhand. Det är inte rimligt att tillsynsavgifterna tas ut på olika sätt och under olika perioder av stadsdelsförvaltningarna.

Mot bakgrund av detta menar socialtjänstförvaltningen att staden bör överväga om fakturering av tillsynsavgifterna på sikt bör ske centralt i Stockholm. På detta sätt kommer samtliga försäljningsställen att behandlas lika och debiteringen sker vid ett bestämt tillfälle varje år. Administrationen blir på detta sätt minimal i förhållande till att varje stadsdelsförvaltning debiterar avgiften. På motsvarande sätt hanteras tillsynsavgiften i Malmö och Göteborg.

Vidare vill förvaltningen väcka frågan om ansvaret för folköls- och tobakstillsyen borde överföras till socialtjänstnämnden. Detta i syfte att öka förutsättningarna för en likvärdig och rättsäker handläggning av frågorna samt sannolikt också en mer kostnadseffektiv verksamhet. En försiktig bedömning är att förvaltningen skulle klara åtagandet till en kostnad som ligger väl inom ramen för tillsynsavgifterna. Folköls- och tobakstillsyen utgår från alkohollagen och tobakslagen och har därmed påtagliga beröringspunkter med tillståndsutskottets ansvarsområde.

Debiteringen föreslås ske årligen sista veckan i februari. För nya butiker bör gälla att tillsynsavgiften tas ut till fullo om anmälan inkommer under året fram till och med juni. Därefter reduceras tillsynsavgiften till hälften.

Exempel:

Om en ny butik börjar sälja folköl och tobak i april debiteras full avgift dvs. 2000 kronor. Om butiken istället skulle öppnas i november debiteras en halv avgift dvs. 1000 kronor. På detta sätt skulle det vara tydligt för näringsidkaren vilken tillsynsavgift som är att vänta. Detta avser endast helt nya butiker som tillkommer efter den ordinarie faktureringen. Vissa stadsdelsförvaltningar har tagit ut full avgift under hela året och några har inte alls debiterat någon avgift innevarande år.

Varje försäljningsställe faktureras max en gång per år. Har tillsynsavgiften debiterats X och butiken säljs efter detta kommer den nya ägaren Y inte att debiteras en ny avgift för innevarande år. X är endast den som kommer att faktureras. Det avgörande är vem som driver verksamheten vid tillfälle för fakturering (februari). X och Y får eventuellt reglera detta mellan sig. På detta sätt hålls kostnaderna för fakturering nere. Det är inte heller rimligt att medge några avbetalningsplaner på tillsynsavgiften. Administrationen riskerar i så fall att bli dyrare än själva avgiften.

Med en gemensam faktureringstid följer att eventuella betalningspåminnelser och inkassokrav kommer att behandlas lika i staden och ligga lika i tiden för samtliga näringsidkare. Som det är nu sker faktureringen sent i några stadsdelsförvaltningar

vilket innebär att några näringsidkare kan få både en påminnelse och ev. inkassokrav innan en annan stadsdelsförvaltning ens fått iväg sin tillsynsfaktura.

Det är rimligt att varje stadsdelsförvaltningen upprättar en tillsynsplan för det aktuella året innan fakturering sker. Av tillsynsplanen ska framgå när inköpsstudier och tillsynsbesök planeras att genomföras under året. I anslutning till varje inköpsstudie ska tid avsättas för att registrera uppgifter i OL2 och skicka ut information om resultaten. Ambitionen bör vara att uppgifterna finns inne i OL2 senast en vecka efter genomförd tillsyn.

Det är även viktigt att upprätta en tillsynsplanering i varje stadsdelsförvaltning för att bilda sig en uppfattning om vilka resurser som krävs. En planering är även viktig utifrån att antalet inköpskontrollanter är begränsade och behöver därmed fördelas under året.

Om en stadsdelsförvaltning inte genomför någon tillsyn eller om endast en begränsad tillsyn har genomförts kommer socialtjänstförvaltningen att meddela berörd stadsdelsnämnd. Socialtjänstförvaltningen kommer även årligen att skriva en sammanställning av hur tillsynen bedrivits i Stockholm. Denna rapport underställs socialtjänstnämnden och överlämnas därefter till kommunfullmäktige.

Gränsdragningsproblem i tillsynen

Enligt alkohollagen ska de som säljer folköl anmäla försäljningen till den kommun där försäljningsstället är beläget. I Stockholms kommun anmäler man försäljning av folköl/tobak till 14 olika stadsdelsförvaltningar. Samtidigt finns det försäljningsställen som inte är belägna i Stockholm men som ändå hör till Stockholm.

Av 6 kap. 1 a § (servering) och 5 kap. 6 § (detaljhandel) alkohollagen (AL) framgår att försäljning av folköl kan ske på transportmedel. I och med att folkölsförsäljning på tåg inte kan anmälas till samtliga kommuner längst en sträcka ska anmälan istället göras där bolaget har sitt säte. Om bolaget har säte i Stockholm eller utomlands ska försäljningsstället omfattas av Stockholms stads tillsyn (7 kap. 21 § AL jmf 7 kap. 12 § AL). För att tillsynen i dessa fall ska vara någorlunda effektiv behöver resurserna centreras. Det skapar även en tydlighet för näringsidkaren om var anmälan ska lämnas in och vilka som utför tillsynen. Av ovan framgår att det kan uppstå gränsdragningsproblem till vilken stadsdelnämnd ett försäljningsställe tillhör.

Motsvarande gränsdragningsproblem föreligger vad det gäller tobak. Enligt 12 c § tobakslagen (TL) framgår att anmälan ska lämnas in till den kommun där försäljningsstället är beläget. Vid försäljning av tobaksvara på transportmedel blir det svårt att bedöma vilken kommun som ska ha hand om tillsynen och till vilken kommun anmälan ska lämnas in. Det blir inte lättare att sedan fördela dessa på de olika stadsdelarna. För tobaksförsäljningen finns det även olika internet aktörer som säljer

tobak till konsumenter i Stockholm. Om en anmälan inkommer som rör internetförsäljning eller försäljning på transportmedel där Stockholm är tillsynsmyndighet bör tillsynen utövas via socialtjänstnämnden. Försäljningsstället har ingen naturlig anknytning till en stadsdelsförvaltning.

Förslag på riktlinjer

- Tillsynsavgiften ska debiteras en gång per försäljningsställe och år.
- Senast sista februari ska tillsynsavgiften faktureras försäljningsstället.
- För de övergripande kostnaderna i staden debiterar socialtjänstförvaltningen respektive stadsdelsnämnd. Debiteringen sker årligen under mars månad. Fördelningen sker efter antal försäljningsställen som finns registrerade i OL2. Med övergripande kostnader avses ärendestödet OL2, omkostnader för utskick och tryckning av material, utbildning för handlare med personal samt rekrytering och administration av inköpskontrollanterna.
- Senast i samband med fakturering ska varje stadsdelsnämnd ha upprättat en tillsynsplanering för året.
- Om ett nytt försäljningsställe tillkommer ska debitering ske med full avgift fram till och med juni. Om ett försäljningsställe tillkommer från den 1 juli debiteras hälften av tillsynsavgiften.
- Inga avbetalningsplaner medges på tillsynsavgiften.
- Att debitering av tillsynsavgift skett ska läggas in som en händelse i OL2.
- Att påminnelse gått ut till ett försäljningsställe ska läggas in som en händelse i OL2.
- Att inkassokrav gått ut till ett försäljningsställe ska läggas in som en händelse i OL2.
- Stadsdelsnämnderna ansvarar för att uppgifter om debitering läggs in som händelser i OL2.
- Om försäljningsstället fysiskt inte ligger i en stadsdelsnämnds geografiska område svarar socialtjänstnämnden för tillsynen och debiteringen av försäljningsstället.
- Anmälan om försäljning av tobak och/eller folköl ska läggas in i OL2 senast inom en vecka från att den kommit in till stadsdelsförvaltningen. Inom en vecka ska även uppgifter om tillsynen och fakturering vara inlagda i systemet.

Socialtjänstförvaltningens synpunkter

Någon justering av tillsynsavgifterna har inte skett sedan stadsdelsförvaltningarna övertog tillsynsansvaret. Det är angeläget att tillsynsavgiften anpassas efter de kostnader och ambitioner som staden har för tillsynsarbetet. Vidare finns det även en del otydligheter vad det gäller hur och när tillsynsavgifterna ska tas ut i staden.

Socialtjänstförvaltningen föreslår att tillsynsavgiften höjs till 1 500 kronor för tobak och till 1 500 kronor för folkölsförsäljning. Säljer näringsidkare både folköl och tobak bör avgiften reduceras till 2 000 kronor sammantaget. Avgiften föreslås vara lika för varje försäljningsställe. Att ha differanserade avgifter som till exempel bygger på att de med hög omsättning ska betala en högre tillsynsavgift blir krångligt att genomföra rent praktiskt. Det finns inte heller något uttryckligt lagstöd för att handlarna ska komma in med omsättningssiffror för folköls- och tobaksförsäljningen. Vad det gäller serveringstillstånd finns ett lagstöd för att begära in uppgifterna. Kostnaderna för tillsynen av en mindre butik i förhållande till en stor butik är förhållandevis lika. I riktlinjerna för folköls- och tobakstillsynen finns inget skillnad vad det gäller tillsynsintervall eller tillsynens omfattning om butiken skulle vara större eller ha en högre omsättning.

För att underlätta uttag av tillsynsavgifterna föreslås att avgifterna debiteras senast den sista februari varje år. För de nya butiker som anmäler försäljning efter den 30 juni föreslås att avgiften reduceras till hälften. Ett försäljningsställe ska endast debiteras tillsynsavgift vid ett tillfälle per år. På grund av administrationskostnader kan en avbetalningsplan inte medges på tillsynsavgiften. Att medge en uppdelning av tillsynsavgiften kan innebära att administrationen blir mer kostsam än vad som går att få ut i tillsynsavgift.

Vissa samordningsuppgifter som är stadsövergripande ligger inom socialtjänstnämndens ansvarsområde. Socialtjänstnämnden har redan ansvar för ärendehanteringssystemet OL2. Andra övergripande uppgifter som hanteras gemensamt är rekrytering och ansvaret för inköpskontrollanter som arbetar med inköpsstudier av folköl/tobak. Det är rimligt att rekryteringen sker enhetligt och att samma ungdomar används av förvaltningarna för att kunna jämföra resultaten. I praktiken har socialtjänstförvaltningen ansvarat för dessa uppgifter under perioden 2005 och framåt. Syftet har varit att underlätta rekryteringen och hanteringen av kostnader. Utöver detta bör centrala utskick (informationsutskick) som berör samtliga försäljningsställen och utbildningsinsatser ligga på socialtjänstförvaltningen. Kostanden för detta uppskattas ligga på omkring 375 000 kronor per år. Det är rimligt att dessa övergripande kostnader fördelas på respektive stadsdelsnämnd. Debiteringen av stadsdelsnämnderna sker årligen under mars månad.

Socialtjänstförvaltningen föreslår att debiteringen av den nya tillsynsavgiften sker senast den sista februari 2008. Den nya tillsynsavgiften föreslås därmed gälla från och med 2008.

Det är rimligt att varje stadsdelsförvaltning upprättar en tillsynsplan för att se hur tillsynen kommer att bedrivas under året och vilka resurser som kommer att krävas. Det är viktigt att kunna konkretisera tillsynsplaneringen då denna ingår i den reguljära verksamheten som stadsdelsförvaltningarna ska genomföra. Tillsynsavgiften debiteras i förskott och innan debitering bör tillsynsplanen vara klar.

Socialtjänstnämnden gör en sammanställning årligen över genomförd tillsyn. En sammanställning överlämnas till respektive stadsdelsnämnd och kommunfullmäktige.

Socialtjänstnämndens övergripande kostnader fördelas på varje stadsdelsnämnd i förhållande till antalet försäljningsställen. Efter den föreslagna höjningen av tillsynsavgiften kommer stadsdelsförvaltningarna att få omkring 270 000 kronor mer för att täcka upp tillsynskostnaderna. I snitt blir det omkring 250 kronor mer per försäljningsställe.

Det finns vissa gränsdragningsproblem kring var en anmälan ska lämnas in om försäljningsstället inte finns fysiskt inom stadsdelsförvaltningens geografiska område. Socialtjänstförvaltningen föreslår att i de fall ett försäljningsställe inte ligger inom någon stadsdelsförvaltnings geografiska område ska anmälan istället göras till socialtjänstförvaltningen. Socialtjänstnämnden som redan har ansvar för det övergripande ärendehanteringssystemet OL2 kommer då att utöva tillsynen på de försäljningsställen som inte har anknytning till någon stadsdelsförvaltning. I alkohollagen finns angivet att sanktionsärenden vad det gäller folköl i vissa fall ska handläggas i Stockholm. I nuläget råder en osäkerhet var näringsidkaren ska anmäla folköls- och/eller tobaksförsäljning vid till exempel trafikservering där inget serveringstillstånd föreligger. Det är rimligt att lägga denna tillsynsuppgift centralt för att därigenom hålla tillsynskostnaderna på en lägre nivå (samordning).

Bilagor

1. Riktlinjer för ärendehanteringssystemet OL2
2. Reviderade riktlinjer för tobakstillsynen
3. Reviderade riktlinjer för folkölstillsynen
4. Tidigare riktlinjer för tobakstillsynen
5. Tidigare riktlinjer för folkölstillsynen
6. Översikt av antalet försäljningsställe per stadsdel

KOMMUNFULLMÄKTIGE

BILAGA 1
Dnr 105-0334/2007
SOCIALTJÄ
STO
2006-03-16

448 dnr 105-0334/2007

Utdrag ur protokoll fört vid Stockholms kommunfullmäktiges
sammanträde i Stadshuset måndagen den 6 mars 2006 kl. 16.00

Justerat 2006-03-13; anslaget 2006-03-14

Barry Andersson
Bo Bladholm
Maria Hannäs

§ 23

Riktlinjer för ärendehanteringssystemet OL2 för folköls- och tobaks-
tillsynen

Hemställan från socialtjänstnämnden (utl. 2006:59)

Dnr 329-5131/2005

Kommunstyrelsens utlåtande nr 2006:59 behandlades. Utlåtandet gäller en hem-
ställan från socialtjänstnämnden om riktlinjer för ärendehanteringssystemet OL2
för folköls- och tobakstillsynen.

Beslut

Med bifall till kommunstyrelsens förslag i utlåtandet beslöt kommunfullmäktige
utan omröstning följande.

1. Stadsdelsnämnderna ges i uppdrag att registrera uppgifter om försäljningsstäl-
len för folköl och tobak m.m. i ärendehanteringssystemet OL2.
2. Riktlinjer för användandet av ärendehanteringssystemet OL2 fastställs i enlig-
het med förslagen i utlåtandet, *bilaga*.
3. Socialtjänstnämnden ska förvalta ärendehanteringssystemet OL2.
4. Socialtjänstnämnden ska ansvara för kommunikation, uppföljning och revide-
ring av riktlinjerna.

Enligt protokollet

Anette Otteborn

FL
Björn
WIK

22

Till
Socialtjänstnämnden

Riktlinjer för ärendehanteringssystemet OL2

(2 bilagor)

Förslag till beslut

Socialtjänstnämnden beslutar att hemställa hos kommunfullmäktige att godkänna riktlinjer för användandet av ärendehanteringssystemet OL 2 i stadsdelförvaltningarna vad det gäller folköls- och tobakstillsynen.

Dag Helin

/Peter Carlsten

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Preventionscentrum Stockholm – Precens.

Inledning

Det finns ett ärendehanteringsprogram för folköls- och tobakstillsyn som heter OL2. Programmet omfattar ett systematiserat sätt att hantera ärenden, tillsynsfunktion och avgiftshantering vad gäller folköls- och tobaksförsäljning. Möjlighet finns att utforma mallar för brev, information och tjänsteutlåtanden som gör handläggningen smidig och tidssparande. Ett gemensamt ärendehanteringssystem i dessa frågor innebär en möjlighet att få en överblick för hela staden och att arbetet med tillsynen blir likartad i Stockholm. Möjlighet skapas för att få statistiska underlag på bland annat olika typer av beslut och antal försäljningsställen. För att detta ska fungera krävs att samtliga stadsdelförvaltningar använder systemet för inmatning av grunduppgifter och beslut.

Länsstyrelsen (regional tillsynsmyndighet enligt alkohollagen) begär årligen in underlag från kommunen som rör hanteringen av ärenden enligt alkohollagen och tobakslagen. Det finns dock ingen som har en samlad bild hur det ser ut för hela staden. Det finns inte heller någon som kan svara på hur många butiker det finns i Stockholm som säljer folköl och/eller tobak. Likadant förhåller det sig när det gäller hur många sanktioner (varningar, förbud eller förelägganden) som meddelats av stadsdelsnämnderna.

Mot denna bakgrund föreslås att samtliga stadsdelsförvaltningar ska använda sig av OL2 som ärendehanteringssystem och därför har dessa riktlinjer utarbetats.

OL2

OL2 är ett fristående program för hantering av kommunernas uppgifter som rör tillsynen av försäljning av folköl och tobak. Systemet är utvecklat med ett gränssnitt och en teknisk miljö som överensstämmer med AlkT (system för hantering av serveringstillstånd och som t.ex. används av Tillståndsenheten). I Sverige är det omkring 50 kommuner som använder OL2 i dagsläget.

Grunden i OL2 är ett register över "Försäljningsställen" (FS). För varje försäljningsställe registreras uppgifter om adresser, telefon, fax, e-post, ägare etc. För varje FS registreras dessutom stadsdelstillhörighet och vilken typ av försäljningsställe det gäller (butik, kiosk, bensinstation o.s.v.).

För varje FS kan man därutöver löpande registrera händelser och därigenom få en översiktlig historik över vad som skett eller gjorts i anslutning till ett FS. Till händelserna kan knytas dokument som med hjälp av mallar kan hämta data ur systemet.

I uppföljningsdelen till programmet kan man söka på, göra urval av och lista FS eller händelser. Sökningarna kan sparas och listor för senare utskrift kan skapas. Information kan enkelt föras över till bland annat Word och Excel.

Som en anpassning till Stockholms stad finns en möjlighet att ställa in systemet för att hantera flera stadsdelsområden och delområden i dessa. Varje stadsdelsförvaltning hanterar då sin egen information skilt från angränsande stadsdelar. Centralt finns en 19:e station som sammanställer underlaget från samtliga stadsdelsområden. Från den 19:e stationen kan uppgifter tas fram som rör hela staden t.ex. den årligen efterfrågade statistiken.

Förslag på riktlinjer

Registrering

Varje stadsdelsförvaltning ska lägga in sina grunduppgifter för stadsdelen (adress, telefon, adress o.s.v.). Dessa uppgifter ligger sedan till grund för mallar och dokument.

Varje försäljningsställe ska läggas in i systemet. Av inmatningsformuläret framgår vilka uppgifter som ska läggas in. Uppgifterna berör försäljningsstället, ägaren och vad

anmälan avser. Upphör ett försäljningsställe ska detta markeras. Tillkommer nya försäljningsställen ska de nya uppgifterna läggas till.

Tillsynsdelen

I samband med att stadsdelsförvaltningarna gör tillsynsbesök på försäljningsställena ska detta läggas in i systemet som en händelse. I tillsynsdelen kan stadsdelsförvaltningen bland annat få fram uppgifter på vilka butiker som inte besökts under året.

Händelser

Till varje försäljningsställe knyts olika händelser. I OL2 finns ett register på olika händelser som ska användas av stadsdelsförvaltningarna.

Uppföljningsdelen

I systemets uppföljningsdel kan stadsdelsförvaltningarna ta fram listor och underlag på försäljningsställen som berör stadsdelen.

Från den 19:e stationen kan statistik tas fram som rör olika händelser för hela staden, t.ex. olika beslut och antal tillsynsbesök.

Personuppgifter

Hur man får behandla personuppgifter styrs genom personuppgiftslagen (PuL). Syftet med PuL är att skydda människor mot att deras personliga integritet kränks när personuppgifter behandlas. PuL gäller för all behandling av personuppgifter. Det vill säga både för personuppgiftsbehandlingar som görs med hjälp av datorer eller någon annan form av IT-teknik, såväl som för manuella behandlingar t.ex. i form av kortregister. Förvaltningen kan konstatera att samtliga stadsdelsförvaltningar redan nu har någon form av register över de försäljningsställen som finns i stadsdelen, och att dessa ska behandlas i enlighet med PuL i den mån det förekommer personuppgifter i dem. När det gäller OL2 kommer personuppgifter att läggas in, bland annat beroende på att det finns flera enskilda näringsidkare som driver näringsverksamhet.

Förvaltningen kan konstatera att samtliga stadsdelsförvaltningar har någon form av register över de försäljningsställen som finns i stadsdelen. Redan nu föreligger en skyldighet att behandla uppgifter enligt PuL och LPS. Personuppgifter kommer att läggas in i OL2. Bland annat finns det flera enskilda näringsidkare som driver näringsverksamhet. Varje stadsdelsförvaltning ansvarar för att OL2 registreras som ett register som innehåller personuppgifter.

Förvaltningens synpunkter

Enligt alkohollagen och tobakslagen har kommunen en skyldighet att bedriva tillsyn över deltaljhandelsställen och serveringsställen som försäljer folköl och/eller tobak.

Flera av de största kommunerna i Sverige har datastöd för tillsyn och ärendehantering. För närvarande har över 50 kommuner i landet valt OL2 för att underlätta ärendehantering.

För närvarande finns inget enhetligt system i staden för registrering av uppgifter kring försäljningsställena. För att utveckla och förbättra tillsynsarbetet föreslår socialtjänstförvaltningen att även Stockholms stad använder sig av OL2.

Till fördelar med systemet hör bl.a.:

- Möjlighet till enkel översikt över detaljhandelsställen som säljer folköl och/eller tobak.
- Förenklad ärendehantering med stöd av mallar för brev, tjänsteutlåtanden.
- Hjälpmedel för att få fram statistik som årligen begärs av länsstyrelsen.
- Möjlighet till planering och strukturering av tillsyn.
- Möjlighet att sortera detaljhandelsställen i kategorier som blir sökbara.
- Möjlighet i systemet att hantera tillsynsavgiften.

En förutsättning för att systemet ska fungera är att samtliga stadsdelsförvaltningar i Stockholms stad använder systemet. Avvikelser från detta medför brister vid uppföljningen av stadens insatser när det gäller folköls- och tobakstillsynen.

Socialtjänstförvaltningen föreslår mot bakgrund av ovanstående att riktlinjer för ärendehanteringssystemet OL2 utfärdas för användning av samtliga stadsdelsförvaltningar.

Bilagor

1. Definitioner av begrepp i OL 2
2. Lathund för användandet av OL 2

BILAGA 1

DEFINITIONER

Försäljningsställe

Försäljningsstället är "Grundstenen" i OL2:s uppbyggnad. Så gott som all övrig information kan knytas till ett försäljningsställe. Med försäljningsställe menas en butik eller annan inrättning som säljer folköl eller tobak.

Ägare

Den person (juridisk eller fysisk) som äger försäljningsstället.

Faktureringsadress

Den adress som skall användas vid debitering av avgifter.

Upphörda försäljningsställen

Försäljningsställe som upphört med försäljning av tobak och folköl (markeras särskilt).

Händelse

I OL2 är en händelse en aktivitet av något slag knuten till ett försäljningsställe. Det kan t.ex. vara en remiss till en annan myndighet, en inkommen handling, ett beslut, ett telefonsamtal etc. "Händelsetyper" registreras i OL2 för att spegla handläggningen

Dokument

Till händelser i OL2 kan skapas särskilda dokument som hör till händelsen eller beslutet. Det kan t.ex. vara en remiss eller brev som hör till motsvarande händelse.

Mallar

Särskilda mallar som styr innehåll och layout i ett dokument. Används beroende på innehåll i händelser knutna till händelser eller tillsynsbesök (se tillsynsdelen).

Bifoga fil

Till händelser kan bifogas en fil (som sedan lagras i OL2). Det kan t.ex. vara ett remissvar i elektronisk form, en bild eller annan information som bifogas till händelsen.

Tillsynsomgång

En tillsynsomgång är en samling tillsynsbesök. Oftast besök som gjorts vid samma tillfälle.

Tillsynsbesök

I OL2 registreras de besök som gjorts i en viss omgång. Datum och tid, kontrollanter, anteckning och ev. anmärkningar noteras.

Planerad tillsyn

OL2 kan hjälpa till att välja ut "Tillsynsbesök" till en "Tillsynsomgång". I en särskild bild kan objekt väljas ut efter speciella kriterier. Försäljningsställen som inte besökts sedan en viss tid, i ett visst område, med en viss typ av försäljning etc.

LATHUND OL2

Lägga upp ett nytt Försäljningsställe

1. Från startbilden tryck på knappen "F-ställe".
2. Tryck på knappen "Nytt F-ställe"
3. Fyll i uppgifter o namn, adress, telnr mm

Ändra uppgifter om ett försäljningsställe

1. Från startbilden tryck på knappen "F-ställe".
2. Tryck på knappen "Nytt F-ställe"
3. Under fliken "försäljningsställe" tryck på "Ändra".
4. Fyll i uppgifter

Registrera en händelse.

1. Gå till startbilden
2. Från översikten dubbel-klicka på önskat FS
3. Tryck på knappen "Händelse" (i rutan "Nytt")
4. Ange händelsetyp, datum, mm
5. Vill du skapa ett dokument till händelsen tryck "Dokument"
  - a. Välj dokumentmall från listan
  - b. Tryck på "Word"-knappen
7. Tryck "OK" för att registrera uppgifterna

Skapa ett dokument (+händelse)

1. Gå till startbilden
2. Från översikten dubbel-klicka på önskat FS
3. Tryck på knappen "Dokument" (i rutan "Nytt")
4. En lista över dokument (mallar) visas
5. Välj önskad mall
6. Programmet skapar automatiskt en händelse och det valda dokumentet

Ta bort ett försäljningsställe

1. Gå till startbilden
2. Från översikten höger-klicka på önskat FS
3. Välj "Radera Försäljningsstället" från menyn

OBS. För att ett FS skall kunna raderas måste först händelser tas bort.

Ta bort en händelse

1. Från startbilden tryck på knappen "F-ställe".
2. I "Historiken" klicka på den händelse du vill ta bort
3. Högerklicka - Välj radera från menyn
4. Svara ev. på frågan om ett dokument knutet till händelsen skall tas bort

KOMMUNFULLMÄKTIGE

BILAGA 2

Dnr 105-0334/2007

Utdrag ur protokoll fört vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde i Stadshuset måndagen den 4 september kl. 16.00

Justerat 2006-09-11; anslaget 2006-09-12

Barry Andersson
Bo Bladholm
Maria Hannäs

§ 27

Reviderade riktlinjer för tobakstillsyn
Hemställan från socialtjänstnämnden (utl. 2006:163)
Dnr 329-609/2006

Kommunstyrelsens utlåtande nr 2006:163 behandlades. Utlåtandet gäller en hemställan från socialtjänstnämnden om reviderade riktlinjer för tobakstillsyn.

Ordet innehades av Fredrik Wallén, Peter Lundén-Welden, Ann-Katrin Åslund, borgarrådet Olofsson och Monika Lindh.

Beslut

Med bifall till kommunstyrelsens förslag i utlåtandet beslöt kommunfullmäktige utan omröstning följande.

Stadsledningskontorets förslag till reviderade riktlinjer för tobakstillsyn (*bilaga 2 till utlåtandet*) fastställs med de ändringar som föredragande borgarråd anför.

Enligt protokollet

Anette Otteborn

Bilaga 2

Stadsledningskontorets förslag till riktlinjer för stadsdelsnämndernas tobakstill- syn

1. Varje försäljningsställe ska få ett årligt tillsynsbesök. Tillsynsbesöket registreras i det gemensamma ärendehanteringssystemet för tillsyn, OL 2.
2. Vid tillsynsbesöket ska tillsynspersonalen:
  - Överlämna aktuell information om bestämmelser i tobakslagen.
  - Försäkra sig om att försäljningsstället har ett egentillsynsprogram som är anpassat efter verksamhetens behov och förutsättningar.
  - Försäkra sig om att det på försäljningsstället finns minst en tydlig och klart synbar skylt med information om förbudet mot att sälja eller lämna ut tobaksvaror till den som inte har fyllt 18 år.
  - Försäkra sig om att lösa cigaretter eller förpackningar med färre än 19 cigaretter inte säljs på försäljningsstället.
  - Försäkra sig om att den marknadsföring som förekommer på försäljningsstället inte är påträngande, uppsökande eller uppmanar till bruk av tobak. Kontrollera att det inte finns reklamskyltar utanför försäljningsstället
  - Informera om att inköpsstudier kommer att genomföras.
  - Tillsynsbesöket dokumenteras
3. Varje år genomför varje stadsdelsnämnd minst en inköpsstudie rörande tobak.

En inköpsstudie går ut på att låta 18-åriga ungdomar göra inköpsförsök av tobak på försäljningsställen.

Försäljningsstället ska få information om att inköpsstudien ägt rum.

Har näringsidkaren sålt tobaksvara vid inköpsstudien sänds skriftlig information till företrädaren för försäljningsstället.

Återköp av tobaksvara sker i anslutning till inköpsstudien.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

BILAGA 3
Dnr 105-0334/2007

Utdrag ur protokoll fört vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde i Stadshuset måndagen den 4 september kl. 16.00

Justerat 2006-09-11; anslaget 2006-09-12

Barry Andersson
Bo Bladholm
Maria Hännäs

§ 28

Reviderade riktlinjer för folkölstillsyn
Hemställen från socialtjänstnämnden (utl. 2006:164)
Dnr 325-1604/2006

Kommunstyrelsens utlåtande nr 2006:164 behandlades. Utlåtandet gäller en hemställen från socialtjänstnämnden om reviderade riktlinjer för folkölstillsyn.

Beslut

Med bifall till kommunstyrelsens förslag i utlåtandet beslöt kommunfullmäktige utan omröstning följande.

Stadsledningskontorets förslag till reviderade riktlinjer för folkölstillsyn (*bilaga 2 till utlåtandet*) fastställs i enlighet med utlåtandet.

Enligt protokollet

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'Anette Otteborn'.

Anette Otteborn

Stadsledningskontorets förslag till riktlinjer

1. Varje försäljningsställe som har anmält försäljning ska få ett årligt tillsynsbesök. Tillsynsbesöket registreras i det gemensamma ärendehanteringssystemet för tillsyn, OL 2. Vid tillsynsbesöket ska tillsynspersonalen:

- Överlämna aktuell information om bestämmelser i alkohollagen.
- Försäkra sig om att försäljningsställe har ett egentillsynsprogram som är anpassat efter verksamhetens behov och förutsättningar
- I alkohollagen finns inget krav på att åldersdekal ska finnas på försäljningsstället. För att underlätta ålderskontrollen i butiken är det lämpligt att dekaler finns som förtydligar förbudet att sälja eller lämna ut folköl till den som inte har fyllt 18 år. I samband med tillsynsbesök uppmärksammas butiken på lämpligheten att ha åldersdekal.
- Informera om att inköpsstudier kommer att genomföras
- Tillsynsbesöket dokumenteras

2. Varje stadsdelsnämnd ska årligen genomföra minst en inköpsstudie rörande folkölsförsäljningen.

En inköpsstudie går ut på att låta 18-åriga ungdomar göra inköpsförsök av folköl på försäljningsställen. I lagen finns ett krav på att den som säljer folköl ska förvissa sig om mottagarens ålder.

Företrädaren för försäljningsstället ska få skriftlig information om att inköpsstudien ägt rum och om vad som då noterades.

Återköp av folköl sker i anslutning till inköpsstudien.

3. Initiera ett tillsynsärende

Har näringsidkare sålt folköl vid en inköpsstudie ska ett kontrollköp genomföras efter det att lämplig information överlämnats till näringsidkaren. Säljer butiken återigen folköl vid kontrollköpet ska ett tillsynsärende initieras.

Tillsynsärende initieras även när försäljningsstället de facto har sålt folköl till underårig eller på annat sätt överträtt bestämmelse i alkohollagen. Att ett tillsynsärende initieras registreras i OL 2.

I varje tillsynsärende fattas beslut (antingen att avskriva tillsynsärendet, meddela varning eller meddela förbud att sälja folköl under 6 eller 12 månader.) Besluten fattas i enlighet med respektive stadsdelsnämnds delegationsordning. Finns ingen delegat beslutar stadsdelsnämnden. Varje beslut registreras i OL 2 och är därmed sökbart för uppföljningar.

Varje stadsdelsnämnd svarar för att de beslut som fattas med stöd av alkohollagen meddelas berörda myndigheter (Statens folkhälsoinstitut, länsstyrelsen och polismyndigheten i Stockholms län).

I varje tillsynsärende kommuniceras underlaget för beslut med butiksinnehavaren. Ett yttrande begärs in tillsammans med försäljningsställets egentillsynsprogram.

Om stadsdelsnämnd överväger att meddela förbud mot folkölsförsäljning sker en remiss till polismyndigheten. Remissblankett finns i OL 2.

Tillsynspersonalen ska kunna legitimera sig i samband med tillsynsbesök eller i samband med återköp vid inköpsstudier.

Utdrag ur protokoll fört vid Stockholms kommunfullmäktiges
sammanträde i Stadshuset måndagen den 16 december 2002 kl. 15.00

Justerat 2002-12-20; anslaget 2002-12-23

Barry Andersson
Bo Bladholm
Claes-Göran Jacobson

§ 35
Stadens riktlinjer för tobakstillsyn (utl. 2002:115)
Dnr 2143/2002

Kommunstyrelsens utlåtande nr 2002:115 behandlades. Utlåtandet gäller ett
ärende om stadens riktlinjer för tobakstillsyn.

Ordet innehades av Peter Lundén-Welden, borgarrådet Olofsson, Ann-Katrin
Åslund och Ewa Samuelsson.

Yrkanden

Under överläggningen hade yrkats

dels bifall till kommunstyrelsens förslag,

dels av Peter Lundén-Welden (m) bifall till moderata samlingspartiets reservation
i kommunstyrelsen.

Beslut

Efter framställda propositioner enligt dessa yrkanden beslöt kommunfullmäktige
utan omröstning - i enlighet med kommunstyrelsens förslag - följande.

1. Den lokala tillsynen över tobaksförsäljning vid restauranger med serveringstill-
stånd delegeras till socialtjänstnämnden fr.o.m. den 1 januari 2003.
2. Den lokala tillsynen över tobaksförsäljningen med undantag för restauranger
med serveringstillstånd delegeras till stadsdelsnämnderna fr.o.m. den 1 januari
2003.
3. Socialtjänstnämnden får ansvar för att bereda beslutsunderlag om viten och
förelägganden enligt tobakslagen för beslut i respektive stadsdelsnämnd med
undantag för restauranger med serveringstillstånd.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

4. Beslut enligt tobakslagen som rör restauranger med serveringstillstånd delegeras till socialtjänstnämnden.
5. En avgift på 800 kronor per försäljningsställe som vill sälja tobaksvaror där tillsynsavgift för folköl inte debiteras och 500 kronor per försäljningsställe där tillsynsavgift för folköl debiteras fastställs fr.o.m. den 1 januari 2003.

Enligt protokollet

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'Yvonne Modén'.

Yvonne Modén

KOMMUNFULLMÄKTIGE

BILAGA 5
SOCIA Dnr 105-0334/2007

2001-12-12

029 dnr 1493/2000

Utdrag ur protokoll fört vid Stockholms kommunfullmäktiges
sammanträde i Stadshuset måndagen den 3 december 2001 kl. 16.00

Justerat 2001-12-10; anslaget 2001-12-11

Axel Wennerholm
Barry Andersson
Hans-Göran Olsson

§ 21

Förslag till riktlinjer för folkölstillsyn m.m.

Hemställa från socialtjänstnämnden

Dnr 901/2001

Avgift för tillsyn över folkölsförsäljning i Stockholms stad

Hemställa från socialtjänstnämnden (utl. 2001:146)

Dnr 1123/2001

Kommunstyrelsens utlåtande nr 2001:146 behandlades. Utlåtandet gäller en hemställa från socialtjänstnämnden dels om förslag till riktlinjer för folkölstillsyn m.m., dels om avgift för tillsyn över folkölsförsäljning i Stockholms stad.

Ordet innehades av Catharina Tarras-Wahlberg, Joakim Larsson, Iris Birath och Christopher Ödmann.

Yrkanden

Under överläggningen hade yrkats
dels bifall till kommunstyrelsens förslag,

dels av Catharina Tarras-Wahlberg (s) bifall till att-sats nr 3 i kommunstyrelsens förslag och till socialdemokraternas reservation i kommunstyrelsen,

dels av Iris Birath (v) bifall till att-sats nr 3 i kommunstyrelsens förslag och till vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Beslut

Efter framställda propositioner enligt dessa yrkanden beslöt kommunfullmäktige utan omröstning - i enlighet med kommunstyrelsens förslag - följande.

1. Ansvaret för folkölstillsyn överförs till stadsdelsnämnderna 1 januari 2002.
2. Socialtjänstnämnden ges i uppdrag att övergångsvis under år 2002 bereda förslag till beslut om administrativa ingripanden enligt alkohollagen samt före-

KOMMUNFULLMÄKTIGE

träda staden vid överklaganden till länsrätt, kammarrätt och regeringsrätt.

3. Socialtjänstnämndens och stadsdelarnas reglemente ändras i enlighet med stadsledningskontorets förslag, bilaga 3 till utlåtandet.
4. Förslag till riktlinjer för folkölstillsyn godkänns.
5. Tillsynsavgift för folkölsförsäljning fastställs till 1 000 kr per försäljningsställe.
6. Socialtjänstnämnden får i uppdrag att kontinuerligt följa upp kostnadsutvecklingen i syfte att justera avgiften i enlighet med självkostnadsprincipen.
7. Kommunstyrelsen tillskriver regeringen med begäran om statlig finansiering av folkölstillsynen.

Enligt protokollet

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Yvonne Modén'.

Yvonne Modén

Antal försäljningsställen i Stockholm

(Uppgift hämtat från OL2 juli 2007.)

Stadsdelsnämnd	Antal
Bromma	70
Enskede-Årsta-Vantör	103
Farsta	53
Hägersten-Liljeholmen	87
Hässelby-Vällingby	52
Kungsholmen	88
Norrmalm	144
Rinkeby-Kista	52
Skarpnäck	48
Skärholmen	36
Spånga-Tensta	37
Södermalm	215
Älvsjö	17
Östermalm	80

Totalt: 1082

( )

( )

( )

( )